

**Lietuva
2050**

Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“

rengimo metodologija

2022 m. vasario 10 d.

Rengė: doc. dr. E. Vaiginienė (Vilniaus universitetas),
dr. S. Trainauskienė, D. Gaižauskienė, L. Sabulytė (Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA)),
I. Kimontaitė, M. Šaraitė (Vyriausybės kanceliarija)

**Vilniaus
universitetas**

LIETUVOS
REPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Turinys

1. Įvadas	3
1.1. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo kontekstas	3
2. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo metodologijos prielaidos	3
2.1. Kodėl ateities išvalgos?	3
2.2. Užsienio valstybių praktikos analizė	5
2.3. Lietuvos patirties ir situacijos analizė	6
2.4. Preliminarios tematikos	8
3. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo metodologijos įgyvendinimas	8
3.1. Suinteresuotos grupės ir jų įtraukimas	8
3.2. Metodologijos pagrindas ir įgyvendinimo schema	10
3.3. Strategijos rengimo etapai, uždaviniai ir atsakomybės	12
1 priedas. Suinteresuotų grupių įtraukimo į Strategijos rengimą gairės	18
2 priedas. Diskusijų su piliečiais „Ekspedicija į 2050-ųjų Lietuvą“ aprašas	20

Parengta vykdant projektą „Įrodymais grįsto valdymo kompetencijų centro įkūrimas (Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-01-0025)“

1. Įvadas

1.1. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo kontekstas

Pagal Strateginio valdymo įstatymą¹ **Valstybės pažangos strategija** – vadovaujantis šiuo įstatymu rengiamas ilgesnės negu 20 metų trukmės dokumentas, kuriame nustatoma valstybės pažangos vizija, jai įgyvendinti reikalingos valstybės vystymosi kryptys ir poveikio rodikliai, rodantys siekiamus socialinės, ekonominės ir aplinkos būklės pokyčius šalies mastu. Valstybės pažangos strategija turi derėti su Nacionalinio saugumo strategija.

XVIII Vyriausybė įsipareigojo iki 2023 m. kovo 10 d. Seimui pateikti **Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ (toliau – Strategija)** projektą. Strategija yra Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytas įsipareigojimas ir vienas iš Ministrės Pirmininkės strateginių projektų portfelio darbų.

Strategiją rengia Vyriausybės kanceliarija, bendradarbiaudama su Seimo Ateities komitetu, Vyriausybės strateginės analizės centru (toliau – STRATA) ir Vilniaus universitetu². Strategija kuriama vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymu ir Strateginio valdymo metodika³, kurie įpareigoja Valstybės pažangos strategiją rengti naujausiais prognozavimo metodais ir vadovaujantis ateities vertinimo principu.

2. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo metodologijos prielaidos

2.1. Kodėl ateities įžvalgos?

Beprecedentis ir nuolat augantis pokyčių tempas, kompleksiškas jų pobūdis ir neapibrėžtumas formuoja ateitį numatančios valdysenos (angl. *anticipatory governance*) poreikį. Kaip teigia Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (toliau – EBPO), įrodymais ir tikslingomis intervencijomis siaurose viešosios politikos srityse paremtas tradicinis požiūris į viešosios politikos formavimą šiandien nebėra pakankamas siekiant prisitaikyti ir suvaldyti kylančius iššūkius, tokius kaip klimato kaita, automatizacija, įvairėjanti nelygybė ar naujausių technologijų diktuojami pokyčiai, darantys plačią įtaką visuomenės gyvenimui,

¹ 6 straipsnio 1 dalis, [Strateginio valdymo įstatymas](#).

² Vilniaus universitetas talkina surenkant ir analizuojant įžvalgas iš suinteresuotųjų grupių, organizuojant scenarijų rengimą ir testavimą.

³ [Strateginio valdymo metodika](#).

bei kiti veiksniai⁴. Teigiama, kad į ateitį orientuotas vyriausybių veikimas turėtų būti paremtas numatymu (angl. *anticipation*) – procesu, kurio metu siekiama sukurti žinias apie galimas (skirtingas) ateitis. Šiam procesui pasitelkiami ateities įžvalgų (angl. *foresight*) metodai.

Ateities įžvalgų rengimas yra sistemingas procesas, kuriame dalyvauja platus suinteresuotų šalių ratas ir kurio metu sukuriama kolektyvinis žinojimas apie vidutinės trukmės ir ilgalaikę ateitį. Šiai metodologinei prieigai būdingos tokios nuostatos⁵:

- ateitį galima formuoti, daryti jai įtaką;
- remiamasi kokybinių metodų logika, kuri derinama su kiekybiniais metodais;
- pasitelkiamas tarpdiscipliniškumas, siekiant nustatyti, išanalizuoti ir suprasti pokyčius diktuojančių priežastinių veiksnių (angl. *drivers of change*) galimas pasekmes visai sistemai (360° perspektyva);
- daugiapakopė (angl. *multi-level*) perspektyva: nuo globalaus lygmens pereinama prie specifinių klausimų;
- taikomas dalyvaujantis ir įtraukus procesas.

Pasitelkdamis ateities įžvalgas, sprendimų priėmėjai gali geriau pasirengti sprendimams, nukreiptiems į ateitį, praplėsti supratimą apie galimus strateginius pasirinkimus prieš imantis konkrečių veiksmų. Tai leidžia geriau įvertinti dabartinių tendencijų galimas pasekmes, išvystyti sisteminių požiūrį ir suprasti pasaulyje vykstančius pokyčius – tiek inkrementinius, tiek radikalius, taip pat padidina numatymo ir prisitaikymo gebėjimus veikiant neapibrėžtumo sąlygomis. Ateities įžvalgos suteikia galimybę išeiti už linijinio mąstymo ir duomenų brėžiamų ribų, kadangi pasitelkiamos įvairios perspektyvos ir žinios⁶.

Ateities įžvalgų rengimas taip pat apibūdinamas kaip „3P’s: *prospective, policy-related, participative*“ – t. y. šios įžvalgos **orientuotos į ateitį, susijusios su viešąja politika, paremtos dalyvavimo principu.** Įžvalgų rengimas orientuotas į ateities perspektyvą, susijęs su viešąja politika, nes rengimas vyriausybėje yra integruotas į esamus politikos formavimo procesus, struktūras ir kalendorius. Dalyvaujamojo principo laikomasi pripažįstant, kad ne tik viešasis sektorius ir akademinė bendruomenė, bet ir kitos suinteresuotos šalys turi viešosios politikos formavimui svarbių žinių ir gali reikšmingai prisidėti susitelkiant bendros ateities numatymui.

⁴ P. Tonurist, A. Hanson (2020), *Anticipatory Innovation Governance*. OECD Working Papers on Public Governance No. 44.

⁵ Parengta pagal Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro medžiagą.

⁶ Parengta pagal Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro medžiagą.

Tokiu būdu gali būti sėkmingai sukurtos partnerystės – horizontaliame ir vertikaliame lygmenyse (t. y. koordinuojant tarp skirtingų viešosios politikos sričių, taip pat tarp viešojo, privataus sektorių ir pilietinės visuomenės), siekiant susitelkti bendrų problemų sprendimui. Taip suformuojamas demokratinis pagrindas ateities vizijoms, rengimo metu sukuriama suformuotų rekomendacijų legitimumas⁷.

2.2. Užsienio valstybių praktikos analizė

Pasak EBPO ekspertų, ateities išvalgos šiandien tampa nebe prabanga, bet būtinybe. Siekdama išnagrinėti užsienio valstybių praktikas rengiant ilgalaikes strategijas, parengiamajame Strategijos kūrimo etape STRATA atliko septynių šalių (Airijos, Estijos, Singapūro, Jungtinės Karalystės, Ispanijos, Suomijos ir Jungtinių Arabų Emyratų) neseniai pabaigtų valstybės ilgalaikių strategijų formavimo procesų praktikos analizę.

Buvo remtasi didžiosios strategijos (angl. *grand strategy*) teorinėmis nuostatomis, taip pat išnagrinėta aktuali metodinė literatūra. Pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės Vyriausybės patvirtintose strategijų rengimo metodinėse gairėse *Strategy Survival Guide*⁸ teigiama, kad daugeliu aspektų viešojo sektoriaus strategijos yra panašios į kitas, t. y. verslo organizacijų ar karines strategijas, tačiau išsiskiria savo kompleksiskumu. Vyriausybių strategijoms būdinga keletas tikslų (plg. vienas esminis organizacijos tikslas), jos įgyvendinamos pasitelkiant daugelį viešosios politikos instrumentų (t. y. įstatymai, mokesčiai, viešosios paslaugos). Strategijų formavimas dažnai nėra nuoseklus linijinis procesas, joms daro įtaką įvairūs politiniai veiksniai, nenumatyti įvykiai ir pan. **Gairėse nurodomos šios vyriausybių ir viešojo sektoriaus geriausių ilgalaikių strategijų ypatybės:**

- būdingi aiškūs tikslai, prioritetai ir pasirinkimai (angl. *trade-offs*);
- paremtos išsamia priežasčių, tendencijų, galimybių, grėsmių ir galimų ateičių analize;
- paremtos realistiškai skirtingų viešosios politikos instrumentų veiksmingumo ir institucijų gebėjimų supratimu (kitais tariant, iš strategijų, kurios gerai atrodo tik popieriuje, bet ne praktikoje, maža naudos);
- kūrybiškos – sukuria ir atranda naujas galimybes;
- suformuotos taip, kad būtų galima veikti lanksčiai, atsižvelgiant į patirtį;

⁷ UNDP (2018), *Empowered Futures for the 2030 Agenda*.

⁸ Prime Minister's Strategy Unit (2004), *Strategy Survival Guide*.

- sukurtos drauge su tais, kuriuos strategija paveiks, kurie už ją mokės ar turės įgyvendinti, ir veiksmingai jiems iškomunikuota⁹.

Strategijų formavimas atskirose valstybėse skyrėsi (nuo labiau hierarchiško „iš viršaus į apačią“ iki eksperimentais, diskusijomis paremto bendrakūrybos modelio), tačiau pabrėžiama, kad demokratijoje strategijos esminė paskirtis – kurti viešąją vertę, t.y. tokius rezultatus ir viešąsias paslaugas, kurias kaip vertingas matytų visuomenė. Visos viešosios politikos turi būti formuojamos ilgalaikės strategijos kontekste, atsižvelgiant į įgyvendinimo galimybes. Strategija turi būti adaptyvi, užtikrinant greitą grįžtamąjį ryšį ir informacijos srautus taip, kad būtų galima atsižvelgti į kintančias aplinkybes ar nenumatytus įvykius.

STRATA atlikta **užsienio valstybių praktikos analizė rodo, kad ateities įžvalgos, scenarijų kūrimas, ekonominis modeliavimas, visuomenės įtraukimas ir kiti ateitį numatančios valdysenos bruožai tapo neatsiejama ilgalaikio strateginio planavimo procesų dalimi.** Paprastai strategijų formavimo (rengimo) procesas trunka nuo dvejų iki ketverių metų. Konkrečios jų rengimo praktikos priklauso nuo valstybės geopolitinės padėties, valdymo sistemos ir šalyje vyraujančios politinės kultūros bei kitų veiksnių¹⁰. Be to, atrodo, kad ilgalaikė šalies vystymosi vizija yra svarbi ne tik pačiai šaliai, jos ilgalaikiai raidai, tikslingam biudžeto išteklių sutelkimui ir nukreipimui (pvz., Airijos strategija *Ireland 2040* yra orientuota į šalies regionų plėtrą), bet ji yra panaudojama ir valstybei vertinti kitų šalių kontekste (pvz., Pasaulio ekonomikos forumo konkurencingumo indekse). Iš nagrinėtų valstybių ir praktikų Singapūro atvejis yra išskirtinis, nes ateities įžvalgos jau keletą dešimtmečių yra integruotos į nacionalinio strateginio planavimo procesus, o reguliarus (kartotinis) procesas padeda greičiau pritaikyti viešąją politiką prie nuolat besikeičiančios realybės.

2.3. Lietuvos patirties ir situacijos analizė

Parengiamajame Strategijos rengimo etape STRATA išanalizavo ligšiolinę Lietuvos patirtį rengiant ilgalaikes strategijas, visų pirma **Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“**¹¹ (toliau – strategija „Lietuva 2030“), taip pat atsižvelgta į 2002 m. priimtą Valstybės ilgalaikės raidos strategiją¹². Prieita bendra išvada, kad Lietuvos strateginio planavimo sistema yra gerai institucionalizuota, tačiau vis dar tebėra gana sudėtinga¹³. **Ekspertų, rengusių**

⁹ *Strategy Survival Guide*, p. 5.

¹⁰ STRATA (2021), *Valstybės ilgalaikės raidos strategijos rengimas: teorinis pagrindas ir užsienio šalių patirčių vertinimas*.

¹¹ [Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“](#).

¹² [Valstybės ilgalaikės raidos strategija](#).

¹³ OECD (2021), *Mobilising Evidence at the Centre of Government in Lithuania*.

strategiją „Lietuva 2030“, vertinimu, strategija „Lietuva 2030“ buvo svarbus postūmis valstybės strateginio planavimo sistemos ir į ateitį orientuotos politinės kultūros vystymuisi Lietuvoje. Pavyzdžiui, lyginant 2002 m. Valstybės ilgalaikės raidos strategiją ir strategiją „Lietuva 2030“, matyti, kad pastarojoje aiškiai išskirti tikslai ir prioritetai (o pirmoji apima iš esmės visas valstybės veiklos sritis, nors ir mėginta jas sujungti į 3 pagrindines raidos kryptis). Be to, kaip neabejotiną strategijos „Lietuva 2030“ stiprybę ekspertai pažymėjo platų visuomenės ir suinteresuotų šalių įtraukimą į jos rengimą. Kita vertus, panašu, kad įtrauktis nebuvo pakankama: į rengimo procesą nepakankamai įsijungė opozicija, ir tai galėjo tapti viena iš priežasčių, kodėl, pasikeitus vyriausybėms, pritrūko lyderystės ir savininkiškumo siekiant įgyvendinti šią strategiją.

Ekspertai pažymėjo ir tam tikrą susiformavusią strateginio planavimo sistemos rutiną, gana formalų jos pobūdį, strateginės drausmės siekiant įgyvendinti užsibrėžtus tikslus stoka. ESTEP ir „PwC“ ekspertų nuomone, **pagrindinė metodologinė strateginio planavimo problema Lietuvoje yra ta, kad per mažai dėmesio procese yra skiriama pokyčio technologijoms, būdams, kaip pasiekti ilgalaikius tikslus, ir tendencijoms, rodančioms, ar intervencijos pasiteisina.** Strateginio planavimo metu dažniausiai daugiausia dėmesio skiriama tikslų ir (geriausiu atveju) jų pasiekimo rodiklių nustatymui, bet nebūtinai visi tikslai yra pasiekiami, dažnai neaišku, kaip juos pasiekti, todėl dažnai keičiasi tik tikslai ir rodikliai, o priemonės lieka tos pačios¹⁴.

Atliktas tarpinis strategijos „Lietuva 2030“ įgyvendinimo vertinimas parodė, kad nors apskritai Lietuvos situacija vertintina kaip gera („iš esmės su Valstybe viskas gerai“, pasak Lietuvos Respublikos Prezidentės D. Grybauskaitės¹⁵), pasiekta pažanga pagrindinėse išskirtose raidos kryptyse – *sumani visuomenė, sumani ekonomika, sumani valdysena*, vis dėlto daugumos iš 2020 m. užsibrėžtų konkrečių rodiklių reikšmių pasiekti nepavyko. Be to, rengiant strategiją „Lietuva 2030“, iš esmės neatsižvelgta į tarptautinį kontekstą, plačiau neanalizuotos ilgalaikės tendencijos. Todėl analizė, atlikta kuriant **Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo metodologiją** (toliau – Metodologija), apėmė pirminę esamą situaciją kartu su ilgalaikiais tarptautiniais išsipareigojimais¹⁶, taip pat atsižvelgta į 2020 m. priimto Strateginio valdymo įstatymo ir Strateginio valdymo metodikos nuostatas.

¹⁴ ESTEP, PwC (2019), *Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 metų vertinimas*, [galutinė ataskaita](#).

¹⁵ Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės [metinis pranešimas](#), 2019-06-11.

¹⁶ STRATA (2021), *Tarpinis valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2030“ vertinimas ir esamos situacijos analizė*.

2.4. Preliminarios tematikos

Strateginio valdymo įstatyme (3 straipsnio 26 dalis) valstybės pažangos vizija apibrėžiama kaip valstybės saugumo, socialinė, ekonominė ir aplinkos būklė, kurią norima pasiekti ilguoju – ilgesniu negu 20 metų – laikotarpiu.

Jungtinės Karalystės Vyriausybės patvirtintose strategijų rengimo metodinėse gairėse¹⁷ kaip vienas iš pirmųjų strategijos rengimo žingsnių nurodytas tokio projekto poreikio pagrindimas. Rekomenduojama apibrėžti ir struktūruoti klausimus, į kuriuos turi būti atsakyta rengiamame dokumente, ir taip nustatyti jo apimtį.

Atlikus pirminę aplinkos analizę, rengiant Strategiją siūloma valstybei ilgalaikėje perspektyvoje kylančius iššūkius sukonkretinti šiose srityse:

- demografiniai ir socialiniai iššūkiiai;
- ekonomikos augimo ir gyvenimo kokybės iššūkiiai;
- valdysenos iššūkiiai;
- taisyklėmis grįstos pasaulio tvarkos ir Lietuvai svarbių aljansų tvarumo iššūkiiai;
- klimato kaita ir žaliosios transformacijos diktuojami pokyčiai;
- technologijų kaita ir inovacijos;
- kultūra, menas, tapatybės klausimai.

3. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo metodologijos įgyvendinimas

3.1. Suinteresuotos grupės ir jų įtraukimas

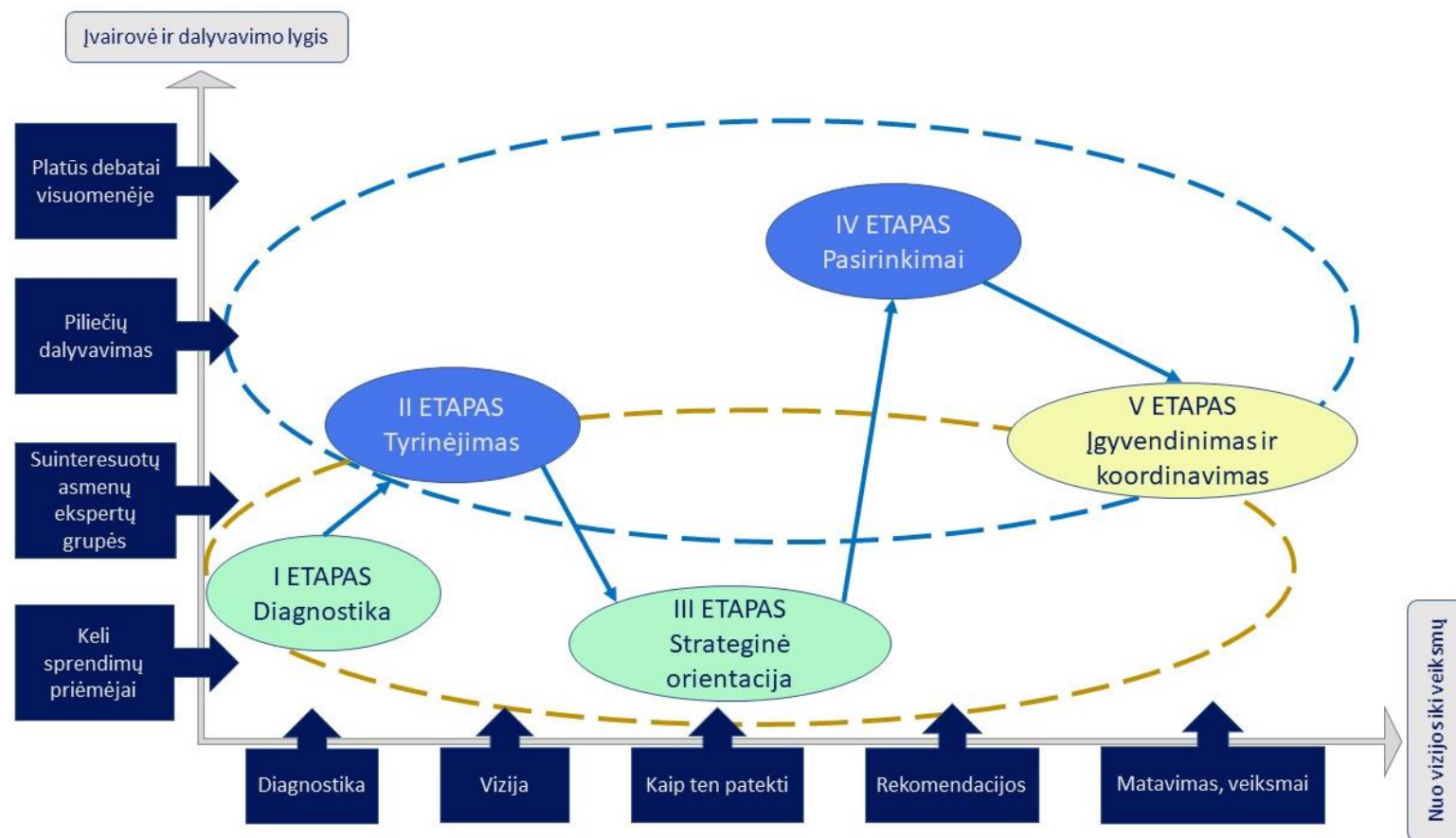
Pagal vadinamąjį keturypės spiralės modelį (angl. *Quadruple Helix Model*)¹⁸ į Strategijos rengimo procesą bus įtrauktos šios pagrindinės veikėjų grupės: politikos formuotojai, akademinė bendruomenė, verslas, piliečiai. Suinteresuotoms šalims numatyta atvira galimybė įsitraukti į procesą tampant bendrakūrėjais (žr. toliau). Suinteresuotų šalių įtraukimo procesas bus organizuotas

¹⁷ *Strategy Survival Guide*, p. 14.

¹⁸ E. Carayannis, D. Campbell, „‘Mode 3’ and ‘Quadruple Helix’: toward a 21st century fractal innovation ecosystem“, *Int. J. Technology Management*, Vol. 46, Nos. 3/4, 2009.

pagal Da Costos ir kt. (2008)¹⁹ pasiūlytą schemą (žr. 1 pav.), planuojama ją praplėsti diskusijomis su suinteresuotomis šalimis, pradedant pirmuoju (aplinkos skenavimo) etapu.

1 pav. Numatymo įtaka viešosios politikos formavimui: išvalgos iš FORLEARN abipusio mokymosi proceso

¹⁹ O. Da Costa ir kt., „The impact of foresight on policy-making: insights from the FORLEARN mutual learning process“, *Technology Analysis & Strategic Management*, Vol. 20, No. 3, May 2008, 369–387.

Suinteresuotos grupės, kurias numatoma įtraukti į Strategijos rengimą:

- akademinė bendruomenė;
- verslo sektorius;
- kūrybinė bendruomenė;
- profesionalų ir profesinės asociacijos;
- nevyriausybinių organizacijų;
- viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos (nacionalinio ir savivaldos lygmens);
- visuomenė ir jos grupės (ypatingą dėmesį skiriant jaunimui).

Skirtingos suinteresuotos grupės dalyvaus visuose Strategijos rengimo etapuose. **Suinteresuotų grupių ir piliečių dalyvavimas yra esminis būsimos Strategijos legitimumo veiksnys.** Iš suinteresuotų grupių gauti duomenys bus analizuojami ir interpretuojami siekiant bendrai suprasti pagrindinius įtakos veiksnius ir neapibrėžtumus dėl ateities. Siekiamas bendrakūrybos rezultatas: suinteresuotos grupės yra viso Strategijos kūrimo proceso bendrakūrėjos ir jaučiasi Strategijos bendrasavininkėmis. Išsamiai suinteresuotų grupių įtraukimas atspindėtas 1 lentelėje ir prieduose.

Darbo su suinteresuotomis grupėmis tikslai:

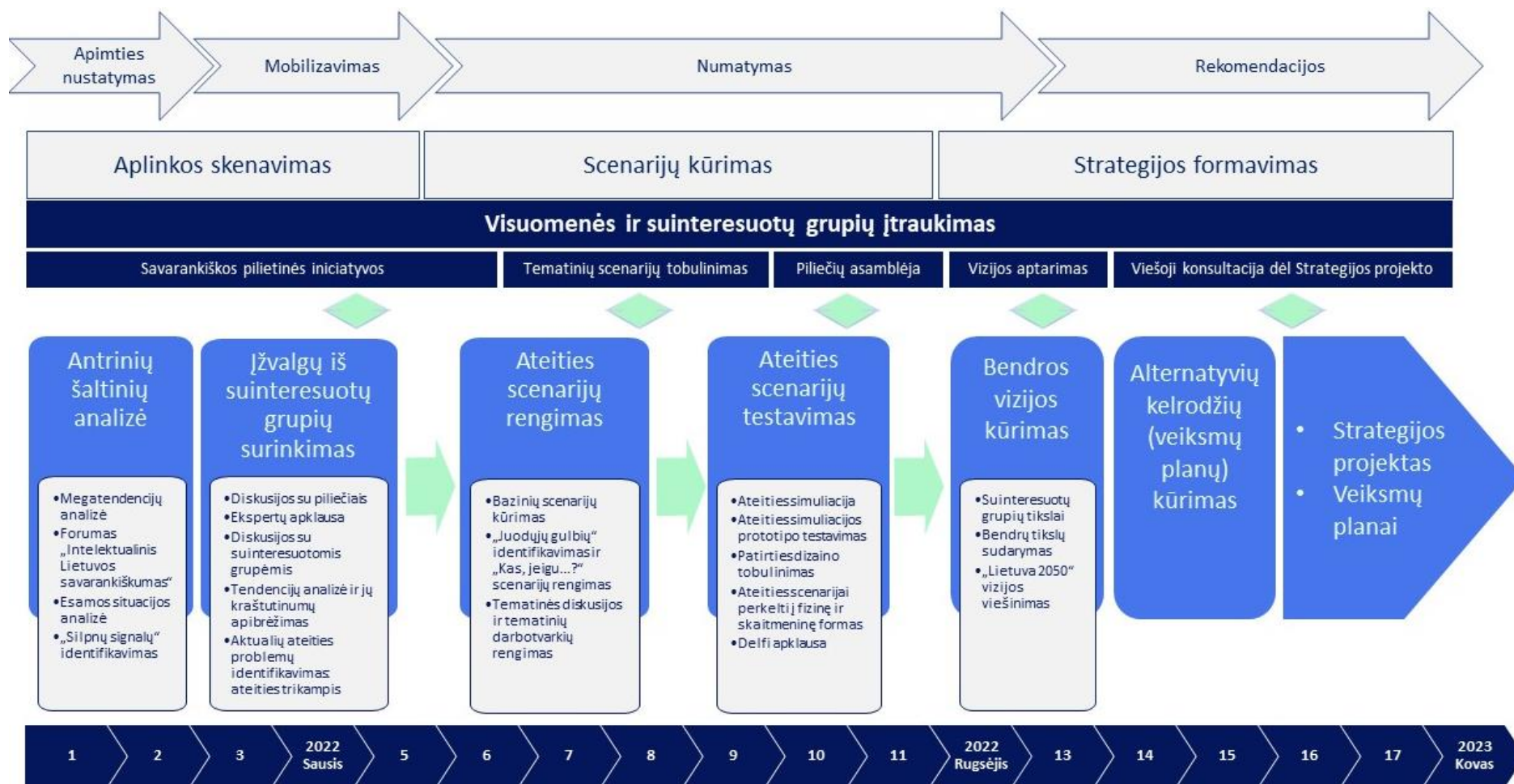
- 1) drauge kurti Strategijos turinį per įvairiais būdais ir formomis teikiamus suinteresuotų grupių pasiūlymus ir duomenis;
- 2) didinti Strategijos rengimo matomumą suinteresuotose grupėse ir plačiojoje visuomenėje;
- 3) kurti įsitraukimo kultūrą ir Strategijos savininkų bendruomenę.

3.2. Metodologijos pagrindas ir įgyvendinimo schema

Metodologija paaiškina būdus ir procesų visumą, kaip kuriama Valstybės pažangos strategija, kurią sudaro (Strateginio valdymo įstatymo 14 straipsnio 6 dalis): valstybės pažangos vizija, valstybės vystymosi kryptys, laukiami rezultatai, poveikio rodikliai, įgyvendinimo proceso, vertinimo ir atsiskaitymo už pažangą nuostatos. **Metodologija paremta svarbių iššūkių, pagrindinių pokyčių tendencijų ir „silpnų signalų“ (t. y. įvykių ar reiškinių, kurie gali signalizuoti apie potencialius reikšmingus pokyčius ateityje) identifikavimu taip pat sunkiai prognozuojamų, bet galinčių turėti didelį poveikį pažangai veiksnių (vad. „juodųjų gulbių“) įvertinimu.** Pastarasis etapas padeda numatyti būsimą veikimo

kontekstą (ateities scenarijai), įtraukiant plačiąją visuomenę, sukuriama valstybės pažangos vizija ir jai pasiekti reikalingi veiksmų planai, kurių pagrindu parengiamas teisinis dokumentas – Strategija (2 pav.).

2 pav. Strategijos rengimo schema

3.3. Strategijos rengimo etapai, uždaviniai ir atsakomybės

Veikla	Uždavinys	Rezultatas	Dalyviai	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakinga institucija
1 ETAPAS. ANTRINIŲ ŠALTINIŲ ANALIZĖ					
Tikslas – atlikti aplinkos 360° skenavimą (apimančią socialinius, technologinius, ekonominius, aplinkosaugos ir politikos veiksmus, STEAP), siekiant nustatyti išorinį ir vidinį kontekstą, pagrindines tendencijas, įtaką darančius veiksmus ir neapibrėžtumus					
Megatendencijų analizė	Atlikti keturiolikos Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro identifiкуotų megalendencijų analizę, siekiant nustatyti galimą jų poveikį Lietuvos pažangai. Šios studijos rezultatai bus naudojami viso Strategijos formavimo proceso metu. Pagrindinių megalendencijų galimas poveikis Lietuvai buvo aptartas žvalgomosiose dirbtuvėse, įvairių sričių ekspertų išvalgos papildytos pirmine literatūros analize. Analizei buvo naudojama STEAP prieiga	Parengta pirminė megalendencijų analizės ataskaita, kurioje taip pat aptariama valstybės pažangos samprata.	Įvairių sričių ekspertai (akademine bendruomenė, verslas, valstybės tarnyba, žiniasklaida, NVO)	2020 m. lapkritis – 2021 m. gruodis	STRATA
Seimo Ateities komiteto neformalaus forumo „Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas“ diskusijos	Surengti diskusijas Lietuvos ateičiai aktualiomis tematikomis, padėsiančiomis apsipręsti dėl Strategijos apimčių	Seimo Ateities komiteto diskusijų ataskaita	Forumo pranešėjai, ekspertai, piliečiai	2021 m. vasaris–lapkritis	Seimo Ateities komitetas
Esamos situacijos analizė	Atlikti tarpinį strategijos „Lietuva 2030“ vertinimą. Vertinimo metu atlikti interviu su ekspertais, kurie dalyvavo rengiant strategiją „Lietuva 2030“, taip pat tarpinių rezultatų vertinimas. Atlikti esamos situacijos (vidinio konteksto) analizė remiantis STEAP prieiga, Lietuvos ilgalaikių tarptautinių išsipareigojimų analizė	Tarpinio strategijos „Lietuva 2030“ vertinimo ataskaita	Ekspertai, dalyvavę kuriant strategiją „Lietuva 2030“	2021 m. gegužė–gruodis	STRATA
„Silpnų signalų“ identifikavimas	Identifikuoti aktualius „silpnus signalus“. „Silpni signalai“ bus nustatomi atliekant antrinių šaltinių analizę	Ataskaita, kurioje nurodomi identifikuoti silpni signalai“, trumpas	Ekspertai	2021 m. lapkritis–gruodis	STRATA ir Vilniaus universitetas (toliau – VU)

		jų apibūdinimas ir nuorodos į šaltinius			
2 ETAPAS. ĮŽVALGŲ IŠ SUINTERESUOTŲ GRUPIŲ SURINKIMAS IR ANALIZĖ					
Tikslas – pasitelkiant įvairius metodus (fokus grupė, apklausa, crowdsourcing ir kt.), surinkti platų spektrą aktualių pageidautinos ateities duomenų iš skirtingų suinteresuotų grupių ir piliečių					
Diskusijos su piliečiais*	Surengti diskusijas su skirtingų visuomenės grupių atstovais iš skirtingų Lietuvos regionų, siekiant į diskusiją apie Lietuvos ateitį įtraukti asmenis, kurie dažniausiai nedalyvauja tokiose diskusijose. Šios veiklos rezultatai bus naudojami tendencijų analizės ir jų kraštutinumų apibrėžimo, aktualių ateities problemų identifikavimo dirbtuvėse ir tolesniuose etapuose	Parengta diskusijas apibendrinanti ataskaita	Visuomenė ir jos grupės (žr. plačiau 2 priede)	2021 m. spalio – 2022 m. kovas	STRATA
Ekspertų apklausa	Surinkti plataus ekspertų rato nuomonę apie Lietuvos laukiančius iššūkus ir svarbiausias tendencijas. Šios veiklos rezultatai bus naudojami tendencijų analizės ir jų kraštutinumų apibrėžimo, aktualių ateities problemų identifikavimo dirbtuvėse ir tolesniuose etapuose	Ataskaita, tendencijų kortelės	Įvairių sričių ekspertų ratas, įtraukiant suinteresuotas grupes	2021 m. lapkritis – 2022 m. vasaris	STRATA
Diskusijos su suinteresuotomis grupėmis*	Supažindinti pagrindines suinteresuotas grupes su Strategijos rengimo procesu, išgirsti jų lūkesčius dėl įsitraukimo į rengimo procesą kiekviename etape ir surinkti iš jų Strategijai aktualius duomenis. Šios veiklos rezultatai bus naudojami tendencijų analizės ir jų kraštutinumų apibrėžimo, aktualių ateities problemų identifikavimo dirbtuvėse ir tolesniuose etapuose	Pateiktų idėjų ir pasiūlymų ataskaita	Iš viso bent 50 organizacijų atstovų: verslo sektorius, nevyriausybinių organizacijų, profesionalų ir profesinės asociacijos, viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos	2021 m. gruodis – 2022 m. spalio	Vyriausybės kanceliarija
Savarankiškos pilietinės iniciatyvos	Suinteresuotos grupės savarankiškai rengia diskusijas, pasitarimus ar kitus renginius, teikia idėjas ir pasiūlymus dėl Strategijos. Šios veiklos rezultatai bus naudojami tendencijų analizės ir jų kraštutinumų apibrėžimo, aktualių ateities problemų	Pateiktų pasiūlymų sąvadas ir bendrų išvadų ataskaita	Bent 10 organizacijų savarankiškų iniciatyvų	2021 m. gruodis – 2022 m. spalio	Vyriausybės kanceliarija

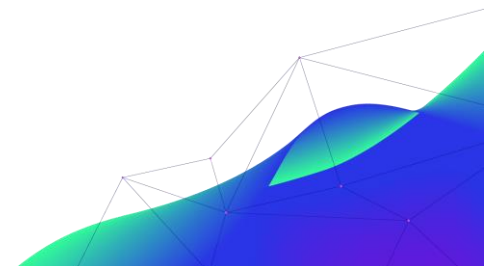
	identifikavimo dirbtuvėse ir tolesniuose etapuose				
Tendencijų analizės ir jų kraštutinumų apibrėžimo dirbtuvės*	Susitarti dėl Lietuvai aktualiausių tendencijų, neapibrėžtumų, apibrėžti jų kraštutinumų naratyvą. Tuo pagrindu bus rengiami ateities scenarijai, taip pat dirbtuvių dalyviai parengs pasirinktų tendencijų kraštutinumų naratyvinius aprašymus. Sesijos vedimo ir laukiamo rezultato metodika derinama su dizaino parodos (žr. ateities scenarijų testavimo dalį) ekspertais	Tendencijų sąrašas su apibrėžtais jų kraštutinumų naratyvais	Iš viso apie 80 dalyvių: • Valstybės pažangos taryba • Suinteresuotų grupių atstovai	2022 m. kovas–balandis	STRATA ir VU
Aktualių ateities problemų identifikavimo naudojant Ateities trikampio metodiką* dirbtuvės	Ištirti būsimas aktualias tendencijas, varomąsias jėgas ir problemas, kurios buvo identifiikuotos ankstesniuose etapuose, atskleisti didžiausią jų galimą poveikį ir neapibrėžtumus. Bus naudojama Ateities trikampio metodika, siekiant atrasti ateičiai aktualias problemas. Šios veiklos rezultatai bus naudojami rengiant ateities scenarijus. Sesijos vedimo ir laukiamo rezultato metodika derinama su dizaino parodos (žr. ateities scenarijų testavimo dalį) ekspertais	Ataskaita, kurioje aptariamos šiai dienai akivaizdžios tendencijos, ateities tendencijų signalai ir barjerai, stabdantys pokytį	Iš viso apie 80 dalyvių: • Valstybės pažangos taryba • Suinteresuotų grupių atstovai		STRATA ir VU
3 ETAPAS. ATEITIES SCENARIJŲ RENGIMAS					
Tikslas – parengti pagrindinius alternatyvius ateities scenarijus ir juos išplėtoti pagal identifiukuotas aktualias tematikas, įvertinti didžiausias galimas rizikas („kas, jeigu..?“)					
Scenarijų rengimo dirbtuvės*	Parengti ateities scenarijus, kurie maksimaliai atspindėtų visų suinteresuotų grupių požiūrius ir spėjimus. Ateities scenarijų rengimui bus naudojama 2*2 matricinė scenarijų rengimo metodika. Sesijos vedimo ir laukiamo rezultato metodika derinama su dizaino parodos (žr. ateities scenarijų testavimo dalį) ekspertais	Baziniai / orientaciniai scenarijai	Iš viso apie 80 dalyvių: • Valstybės pažangos taryba • Suinteresuotų grupių atstovai	2022 m. kovas–balandis	VU ir STRATA
„Kas, jeigu..?“ scenarijų rengimo dirbtuvės*	„Juodųjų gulbių“ ir „silpnų signalų“, galinčių turėti labai reikšmingą poveikį kiekvieno pasirinkto scenarijaus ateičiai, identifikavimas. Ekspertai naudos megatendencijų analizės	Parengti 2 dokumentai: • „Juodųjų gulbių“ ir su	Iš viso apie 30 dalyvių: • Valstybės pažangos taryba	2022 m. kovas–balandis	VU ir STRATA

	ataskaitą, esamos situacijos analizę ir „silpnų signalų“ ataskaitą kaip pagrindinę medžiagą, atliks jų sąsajas ir įvertins atsiradimo tikimybę. „Kas, jeigu..?“ (t. y. sunkiai tikėtinų, bet galinčių turėti reikšmingą poveikį Lietuvos ateičiai įvykių) scenarijų parengimas. Sesijos vedimo ir laukiamo rezultato metodika derinama su dizaino parodos (žr. ateities scenarijų testavimo dalį) ekspertais	jomis susijusių „silpnų signalų“ sąrašas • „Kas, jeigu..?“ scenarijai	• Suinteresuotų grupių atstovai		
Tematinių diskusijų ir ateities darbotvarkių parengimo dirbtuvės*	Parengti ateities darbotvarkės pasirinktoms tematikoms / sritims, vadovaujantis baziniais / orientaciniais scenarijais. Surengti tematines diskusijas (pagal pirmiau identifikuotas sritis, pvz., ateities valdysena, ateities ekonomikos modelis ir pan.)	Parengtos ateities darbotvarkės pasirinktoms tematinėms sritims	Po 25–30 dalyvių kiekvienoje temoje: • Valstybės pažangos taryba • Suinteresuotų grupių atstovai	2022 m. balandis–birželis	VU ir STRATA, Seimo Ateities komitetas
Piliečių asamblėja	Piliečių asamblėja skirta rekomendacijoms dėl pasirinktos ateities darbotvarkės srities parengti. Piliečių asamblėjos metu atsitiktinai atrinkti dalyviai, sudarantys visuomenės mikrokosmosą, galėtų tarpusavyje svarstyti ir diskutuoti apie rekomendacijas įgyvendinant vieną iš nagrinėjamų sričių. Jiems padėtų nepriklausomų ekspertų grupė. Asamblėjos trukmė – 1–2 dienos ²⁰	Piliečių išvados ir rekomendacijos dėl pasirinktos svarstyti teminės srities	Visuomenė ir jos grupės. Atrinkta sociologiškai reprezentatyvi piliečių grupė (20–30 žmonių), atspindinti visuomenę	2022 m. balandis–birželis	Vyriausybės kanceliarija ir STRATA
Ateities scenarijų aptarimas ir sprendimas dėl kelrodžio (-ių) apimčių	Aptariami dirbtuvėse parengti ateities scenarijai, pasirenkamas labiausiai pageidaujamas scenarijus. Nusprendžiama dėl kelrodžio (-ių) rengimo: rengiamas kelrodis labiausiai pageidaujama scenarijui, keli kelrodžiai labiausiai pageidaujama scenarijui, kelrodžiai visiems parengtiems scenarijams arba kelrodis visiems scenarijams	Sprendimas dėl kelrodžio (-ių) rengimo apimčių	Valstybės pažangos taryba (išplėstinis posėdis, dalyvaujant Vyriausybės ir Seimo Ateities komiteto nariams)	2022 m. rugsėjis	Vyriausybė / Seimo Ateities komitetas

²⁰ Piliečių asamblėjos kaip viešųjų konsultacijų su visuomene išbandymas. Jei bandymas pavyks, numatoma didesnė piliečių asamblėja 2022 m. rugsėjo mėn., skirta dirbtuvėse parengtiems Lietuvos ateities scenarijams aptarti.

4 ETAPAS. ATEITIES SCENARIJŲ TESTAVIMAS					
Tikslas – su parengtais scenarijais supažindinti visuomenę, gauti iš jos ir suinteresuotų grupių grįžtamąjį ryšį, suprasti, kokios ateities labiausiai norima					
Dizaino paroda: scenarijų testavimas ir ateities patikrinimas	Ateities simuliacijų parengimas; Ateities simuliacijos prototipo ištestavimas; Patirties dizaino tyrinėjimas ir tobulinimas	Parodos dizaino koncepcija ir prototipas	Menininkai, ekspertai	2022 m. kovas–spalis	STRATA
	Ateities scenarijai perkelti į fizinę ir (ar) skaitmeninę formas. Gautas grįžtamasis ryšys iš visuomenės	Patirtinio dizaino paroda ir (ar) virtualus įrankis	Visuomenė ir jos grupės	2022 m. rugsėjis–gruodis	STRATA
Delfi apklausa	Delfi apklausos tikslas – patikrinti scenarijus, jų elementų atsiradimo tikimybę (laiką, poveikio tikrumą ir pan.). Delfi apklausos rezultatai bus naudojami planams rengti	Delfi apklausos rezultatų analitinė ataskaita	Plati ekspertų grupė (akademinei bendruomenė, verslas, valstybės tarnautojai, visuomenė ir kt.)	2022 m. rugpjūtis–spalis	STRATA ir VU
5 ETAPAS. STRATEGIJOS FORMAVIMAS					
Tikslas – Strategijos parengimas ir suderinimas su suinteresuotomis grupėmis					
Bendros vizijos kūrimas	Suinteresuotų grupių dirbtuvės, siekiant: nustatyti daugelio suinteresuotų grupių tikslus; aptarti grįžtamąjį ryšį iš visuomenės; suformuluoti bendrą viziją ir tikslus	Dirbtuvių rezultatų ataskaita, peržiūrėta ir papildyta suinteresuotų grupių	Valstybės pažangos taryba	2022 m. spalio	STRATA ir VU
Kelrodžio (-ių) (veiksmų planų) parengimas pagal Valstybės pažangos tarybos išplėstinio posėdžio sprendimą	Parengti kelrodį (-džius) veiksmų planus (kaip prielaidas nustatyti valstybės vystymosi kryptis ir siekiamus būklių pokyčius) visam Strategijos laikotarpiui. Fokusuotų grupių diskusijose aptarti rekomendacijas kiekvienai sričiai. Jos turėtų apimti tokius aspektus kaip: rekomenduojama politika ir veiksmai, iniciatyvos ir veikėjai, asignavimai ir sklaida, investicijos ir mokymas, aljansai ir sinergija, galimi tolesni tyrimai	Viešosios politikos rekomendacijos visoms sritims, pagrindas Strategijos projektui	Ekspertai, suinteresuotų grupių atstovai ir viešosios politikos formuotojai	2022 m. spalio–lapkritis	STRATA, Vyriausybės kanceliarija ir VU
	Rekomendacijos dėl ekosistemų transformacijos: pajėgumai ir įgūdžiai, prioritetai ir strategijos, paradigmos ir vizijos, elgesys, nuostatos ir gyvenimo būdas, žiniomis pagrįsti produktai ir paslaugos, socialinės ir	Rekomendacijos dėl ekosistemų transformacijų	Ekspertai, suinteresuotų grupių atstovai ir viešosios politikos formuotojai	2023 m. I pusmetis	Vyriausybės kanceliarija ir STRATA

	ekonominės / pramonės ir mokslo, technologijų bei inovacijų sistemos. Ši peržiūra ir rekomendacijos yra pasirengimo įgyvendinti Strategiją pirmasis etapas				
Strategijos projekto rengimas	Vyriausybės kanceliarijos suformuota darbo grupė iš pateiktos proceso metu sugeneruotos medžiagos parengia Strategijos projektą, kuris bus teikiamas tvirtinti Vyriausybei, o po to ir Seimui	Parengtas Strategijos projektas	Vyriausybės kanceliarija, ministerijos	2022 m. lapkritis–gruodis	Vyriausybės kanceliarija ir STRATA
Strategijos projekto pristatymas ir aptarimas	Viešoji konsultacija (1–3 diskusijos ir pasiūlymų teikimas raštu) su suinteresuotomis grupėmis dėl Strategijos projekto	Viešosios konsultacijos ataskaita, patobulintas Strategijos projektas	Suinteresuotos grupės	2023 m. sausis–vasaris	Vyriausybės kanceliarija ir STRATA
Strategijos projekto rengimas ir tvirtinimas	Strategijos projekto, teikiamo tvirtinti Vyriausybei, o po to ir Seimui, rengimas	Seimo nutarimo projektas	Vyriausybės kanceliarija ir ministerijos	2023 m. vasaris–kovas	Vyriausybės kanceliarija
* Visi renginiai bus organizuojami gyvai arba nuotoliniu būdu, priklausomai nuo COVID-19 situacijos.					

1 priedas. Suinteresuotų grupių įtraukimo į Strategijos rengimą gairės

Suinteresuotų grupių įtraukimas

Skirtingos suinteresuotos grupės dalyvaus visuose Strategijos rengimo etapuose. Plačiosios visuomenės įsitraukimas užtikrinamas įgyvendinant viešųjų konsultacijų su piliečiais veiklas, tikslinės suinteresuotos grupės ir ekspertai bus kviečiami dalyvauti dirbtuvėse, apklausose, tematinėse diskusijose ir kt. Šiame priede plačiau aprašomas suinteresuotų grupių įtraukimas.

Kaip veikiama?

- **Kvietimas ir subūrimas.** Juridinių asmenų įsitraukimui į Strategijos rengimą yra sukurta atvira galimybė registruotis Strategijos interneto svetainėje²¹. Verslo, nevyriausybinio ar viešojo sektorių organizacijos, užpildžiusios registracijos anketą, yra įtraukiamos į Strategijos bendrakūrėjų sąrašą. Siekiant užtikrinti bendrakūrėjų įvairovę, skirtingų sektorių ir sričių atstovavimą, Vyriausybės kanceliarija proaktyviai komunikuoja kvietimą prisijungti.
Savo sričių žinovai ir profesionalai kviečiami prisijungti prie buriamo ekspertų tinklo²². Šie asmenys pagal jų turimas kompetencijas ir patirtį, siekiant užtikrinti sričių, institucijų, amžiaus ir lyčių įvairovę, bus kviečiami prisijungti į ekspertines dirbtuves, temines diskusijas, prisidėti prie kelrodžių rengimo ir kt.
- **Įtraukimas.** Organizacijos registracijos metu kviečiamos pateikti savo atsakymą dėl galimo įsitraukimo aktyvumo / intensyvumo. Su suinteresuotomis grupėmis atitinkamai bus bendraujama šiais lygiais:
 - Informavimas. Bendrakūrėjams kas mėnesį siunčiamas naujienlaiškis apie Strategijos kūrimo eigą, einamąjį ir būsimą etapą ir jų galimybes įsitraukti.
 - Kvietimas dalyvauti ir prisidėti kuriant Strategijos turinį. Naujienlaiškio gavėjai matys, kaip gali prisidėti prie einamojo Strategijos rengimo etapo (dalyvauti renginyje, pildyti anketą, teikti pasiūlymus raštu ar kt.). Strategijos rengėjai taip pat kvies į ekspertines diskusijas bei kitus renginius tiesiogiai atitinkamoje srityje veikiančių organizacijų atstovus.

²¹ [Juridinių asmenų – bendrakūrėjų registracija.](#)

²² [Ekspertų registracija.](#)

- Savarankiškos iniciatyvos, susijusios su Strategijos turinio kūrimu. Strategijos rengėjai bendrakūrėjams pateiks šabloną su atmintine, kaip jie patys gali inicijuoti diskusijas, renginius, pasitarimus ar kitus formatus, kurių metu rinktų bei rengtų turinį Strategijai. Visa surinkta informacija bus perduota STRATAI, kuri analizuos ir rengs Strategijos turinį, atsižvelgdama į gaunamus pasiūlymus. Jeigu bus organizuojami vieši renginiai, bendrakūrėjams bus pateikta šabloninė informacija komunikacijai, o visos iniciatyvos skelbiamos Strategijos interneto svetainėje.
- **Bendradarbiavimas ir tinklaveika.** Skirtinguose Strategijos rengimo etapuose (aplinkos skenavimas, scenarijų kūrimas, Strategijos formavimas) taip pat planuojami atskiri formatai bendrakūrėjų susitikimams, kuriuose pristatomi vykstantys procesai, su bendrakūrėjais konsultuojamasi dėl Strategijos rengimo eigos ir procesų tobulinimo, galimybių jiems įsitraukti ir kt. Bus sudaromos sąlygos bendrakūrėjams teikti klausimus darbotvarkei, inicijuoti papildomas veiklas, burtis į grupes pagal veiklos sritis, kuriant bendras iniciatyvas ar kt.

Parengė Vyriausybės kanceliarijos Vyriausybės komunikacijos departamento Atviros Vyriausybės skyrius

2 priedas. Diskusijų su piliečiais „Ekspedicija į 2050-ųjų Lietuvą“ aprašas

Tikslai ir uždaviniai

Organizuojant diskusijas ir bendros kūrybos veiklas su Lietuvos gyventojais, siekiama nustatyti šalies gyventojų lūkesčius, viltis ir baimes dėl Lietuvos ateities, aptarti valstybės pažangos viziją ir šios vizijos įgyvendinimui svarbius elementus bei aplinkybes. Įgyvendinant šias veiklas bus didinamas visuomenės įsitraukimas į strateginių šalies klausimų svarstymą, įtraukiant jų balsus į Strategijos rengimo procesą.

Diskusijos su piliečiais yra sudėtinė piliečių įtraukimo strategijos įgyvendinimo dalis, paverčianti šį procesą dalyvaujamoju ir užtikrinanti, kad rasti sprendimai bus tvaresni ir atspindintys pasitelkiant kolektyvinę vaizduotę sukurtas galimų ateičių vizijas. Siekiama į piliečių diskusijas įtraukti tokius žmones, kurie paprastai neturi galimybių įsitraukti į aukšto lygmens strateginių šalies dokumentų rengimą, atspindėti įvairių socialinių grupių požiūrius.

Siekiant įgyvendinti piliečių įtraukimą, įvairiuose Strategijos rengimo etapuose numatyti inovatyvūs būdai: 1) piliečių įtraukimo iniciatyva „Ekspedicija į 2050-ųjų Lietuvą“; 2) Strateginio valdymo metodikoje numatyti veiksmai – ekspertinės diskusijos su suinteresuotomis šalimis; 3) patyriminės dizaino parodos rengimo ir įgyvendinimo darbai.

Diskusijų su piliečiais „Ekspedicija į 2050-ųjų Lietuvą“ uždaviniai:

1. Parengti į diskusijas kviečiamų piliečių atrankos metodologiją.
2. Surengti diskusijas skirtinguose šalies regionuose ir nuotoliniu būdu, įtraukiant šalies diasporą.
3. Sukurti saugią aplinką ir įtraukiančią dialogo struktūrą, vadovaujantis „Time Out“ metodika, taikant bendros kūrybos ir „Policy Lab“ principus.
4. Parengti jaunimo ir kitų grupių įtraukimo ir duomenų rinkimo įrankį: preliminarus sumanymas – „Ekspedicija į 2050-ųjų Lietuvą“ matrica (pagal STEAP metodiką), kurioje jaunimas, atlikdamas nesudėtingas užduotis, užpildytų savo mintimis atsakymus į klausimus, pvz., „Nupiešk, kaip atrodo gatvė 2050-ais metais tavo mieste“, „Kaip vyksta vizitas pas gydytoją?“, „Vadovėlis 2050“, „Senelių namai“ ir kt. Šis įrankis būtų naudojamas diskusijų ir bendros kūrybos sesijų su piliečiais metu.
5. Diskusijų ir bendros kūrybos rezultatus integruoti į Strategijos kūrimo procesą, sudarant galimybes sprendimų priėmėjams ir kitiems proceso dalyviams susipažinti su piliečių įžvalgomis ir į jas atsižvelgti.
6. Per grįžtamąjį ryšį informuoti diskusijų dalyvius apie diskusijos rezultatų panaudojimą.

7. Komunikuoti visuomenei apie diskusijas ir jų kuriamą vertę.

Veiklos apimtis ir terminai

Ne mažiau nei 6 diskusijos skirtinguose šalies regionuose, ne mažiau nei 1 virtuali diskusija, įtraukiant skirtingoms socialinėms grupėms atstovaujančius gyventojus²³. Bendradarbiaujant su Vyriausybės kanceliarijos Vyriausybės komunikacijos departamento Atviros Vyriausybės skyriumi ir savivaldos institucijomis, bus siekiama kuo plačiau organizuoti diskusijas ir komunikuoti apie jų rezultatus.

Duomenų analizės ir ataskaitos parengimo laikas – 2022 m. kovo 31 d.

Diskusijų turinys

I alternatyva.

- a. Pažangos samprata (ką reiškia valstybės pažanga) – kokiose gyvenimo srityse pažangos reikėtų, tikimasi pasiekti, kokie būtų esminiai skirtumai tarp šiandienos Lietuvos ir Lietuvos 2050-aisiais.
- b. Vizija, idealus scenarijus, kokia ateities Lietuva džiugintų.
- c. „Įvietinimas“ – kaip šis scenarijus atsiskleistų asmenų gyvenamame regione, kokie pokyčiai nutiktų, kaip keistųsi gyvenimo rutina.
- d. Ateities iššūkiai – kokie vidaus ir išorės veiksniai gali sutrukdyti pasiekti idealų scenarijų.
- e. Priemonės, ką galima padaryti dabar, kad pasiektume idealų scenarijų, koks yra visuomenės, verslo ir viešojo sektoriaus vaidmuo, kokių pokyčių reikia.

II alternatyva.

- a. Ateities iššūkių ir galimybių kontekstas (pristatymas).
- b. Klausimai apie esminius klausimus/ temas / sritis, kuriuose ateityje reikia proveržio.
Diskusijos pagal temas (po 1 temą 1 diskusijai):
 - 1) demografija, jos iššūkiai ir jų sprendimo būdai (apimant ir senėjančią visuomenę);
 - 2) ekonomikos stiprinimas, finansinės nelygybės mažinimas, žiniomis grįstos ekonomikos kūrimas;

²³ Susiklosčius nepalankioms aplinkybėms dėl COVID-19 ir apribojus renginių organizavimą, visos diskusijos organizuojamos nuotoliniu būdu, suprantant, kad tai gali sumažinti galimybes sukurti heterogenišką grupę.

- 3) ateities įgūdžiai ir švietimas;
 - 4) socialinis teisingumas ir lygybė, kokios lygybės siekiame, kaip tai sukurti;
 - 5) gyvenimas ateityje – miestai, kaimai, infrastruktūra;
 - 6) ateities valdysena, kas yra geras valdymas;
 - 7) pasaulio Lietuviai, pilietybė, gyvenamoji vieta ir dalyvavimas šalies gyvenime ateityje.
- c. Diskusijos apibendrinimas ir pabaigimas.

Dalyvių atranka ir kvietimo būdas

Į diskusijas siekiama įtraukti valstybės tikslų formulavimo proceso metu rečiau pasiekiamas grupes ir sukurti heterogenišką dalyvių grupę. **Dalyviai atrenkami atsižvelgiant į šiuos kriterijus: amžius, lytis, tautybė, religija, išsilavinimas, profesija (užimtumo statusas, kvalifikacijos laipsnis), gyvenamoji vieta, gyvenimo situacijos (vienišas tėvas, kalyns, tremtinys, reemigrantas, negalią turintis žmogus ir pan.).** Vienos diskusijų grupės dalyvių skaičius – 7-10 dalyvių. **Būtina pageidaujančių dalyvauti diskusijoje registracija** – bus atsiunčiama nuoroda į registracijos formą.

Akivaizdinės diskusijos yra organizuojamos viešose vietose²⁴ (pvz., viešosiose bibliotekose, kultūros namuose, mokyklose, universitetuose), atsižvelgiant į regiono galimybes suteikti tinkamą erdvę.

Diskusijų vieta ir erdvė

5 etnografiniai regionai (Aukštaitija, Žemaitija, Suvalkija, Dzūkija, Mažoji Lietuva) – susitikimai gyvai, taip pat virtuali diskusija, įtraukiant diasporą. Akivaizdinės diskusijos yra organizuojamos viešose vietose (pvz., viešosiose bibliotekose, kultūros namuose, mokyklose, universitetuose), atsižvelgiant į regiono galimybes suteikti tinkamą erdvę.

Diskusijoms organizuoti pasitelkiami partneriai (Lietuvos jaunimo taryba, Kauno jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (Kaunas), Lietuvos bibliotekininkų draugija, „Global Lithuanian Leaders“).

Diskusijos trukmė ir aplinka

Diskusijos trukmė iki 2 val.; viso renginio trukmė iki 3 val. Bus organizuojama po darbo valandų arba šeštadienį.

Siekiant sukurti jaukią ir komfortišką atmosferą, pasirengimui diskusijoms reikalingi: 1) kvietimai dalyviams su Strategijos simbolika, veiklos aprašymu ir lūkesčių dėl jų indėlio aprašymu; 2) pasitikimo kava, pažįstama aplinka (pvz., mokykla, kita vieša,

²⁴ Dalyvavimas diskusijoje – tik su Galimybės pasais. Renginio metu dėvima medicininė kaukė.

nepolitinė erdvė), muzika, kol žmonės rinksis, parengtas viso projekto pristatymas (lankstinukas, stendas ar pan., kur žmonės matytų savo vietą): 3) užrašų priemonės mintims pasižymėti; 4) virtualios diskusijos erdvės sukūrimas. Diskusija vedama pagal iš anksto parengtą scenarijų.

Diskusijų moderatorės – STRATA Policy Lab politikos analitikės

Parengė STRATA Policy Lab dizaino ir elgsenos tyrimų pogrupis